

Aan: Richard van Zon (Gemeente Oisterwijk)

Van: Emile Nagel (directie Exploitatie Tiliander-Den Boogaard B.V.)
Jos van Luyck (voorzitter Stg COM)
Peter Vrijhoeven (secretaris Stg COM)
Eric van Uunen (penningmeester Stg COM)

Datum: 03 oktober 2013

Onderwerp: Reactie op Raadsvoorstel "Voorstel tot aanpassing kaders exploitatie Tiliander-Den Boogaard" t.b.v. Raadsvergadering d.d. 14-11-2013

1. Inleiding

De directie van "Exploitatie Tiliander-Den Boogaard B.V." en het bestuur van de "Stichting Cultuurcentra Oisterwijk Moergestel", hierna gezamenlijk te noemen TdB, hebben kennis genomen van het Raadsvoorstel nr. 13/67 d.d. 24 september 2013 genaamd "Voorstel tot aanpassing kaders exploitatie Tiliander-Den Boogaard" t.b.v. de Raadsvergadering d.d. 14-11-2013.

TdB voelt de behoefte om te reageren op dit Raadsvoorstel.

Als primaire reactie op de inhoud van het rapport als geheel, voorafgaand aan een secundaire, meer concrete reactie per onderdeel, geven wij hieronder een korte samenvatting van onze reactie weer.

Onze reactie op het Raadsvoorstel kan kort en bondig worden samengevat in drie punten:

1. **de gemeente Oisterwijk schets een onjuist en onvolledig beeld van de feiten;**
2. **de gemeente Oisterwijk verwoordt (mede daardoor) de probleemstelling onjuist;**
3. **de gemeente Oisterwijk heeft slecht over het Raadsvoorstel gecommuniceerd.**

Ad 1. Schetsen van onjuist en onvolledig beeld van de feiten

In het Raadsvoorstel wordt gesteld dat TdB over het jaar 2011 een verlies heeft geleden van € 75.000 en over 2012 een verlies van € 25.000. En dat het negatief eigen vermogen ultimo 2012 is opgelopen tot € 318.000. Die informatie is niet juist: dit zijn namelijk de fiscale resultaten en het fiscale eigen vermogen maar niet de werkelijke resultaten en het werkelijke eigen vermogen. Het werkelijke, bedrijfseconomische resultaat over 2012 bedraagt niet negatief € 25.000 maar **€ 33.005 positief**. En het werkelijke, bedrijfseconomisch eigen vermogen ultimo 2012 bedraagt niet negatief € 318.000 maar **€ 171.415 positief**.

Ondanks dat wij de gemeente Oisterwijk dit meerdere keren hebben uiteengezet, gaat de gemeente Oisterwijk voort met het verstrekken van deze onjuiste informatie. Dat getuigt van het **bewust vermelden van onjuiste informatie**.

TdB is financieel gezond. Maar zelfs een gezond bedrijf als TdB kan de financiële gevolgen van de gevolgschade (in de zin van voorziene huurderingen) die is veroorzaakt door handelen van de gemeente Oisterwijk niet dragen.

Daarnaast worden meer gegevens onjuist of onvolledig weergegeven, waardoor de informatie die in het Raadsvoorstel staat apert onjuist is en de Raad derhalve wordt misleid. Dit komt later aan de orde.

Ad 2. Onjuiste verwoording van de probleemstelling

De volgende feiten spelen:

- TdB heeft sinds 2004 (na de opening van Tiliander) **gemiddeld € 20.000 winst per jaar** gedraaid. Er is eind 2012 sprake van een **positief vermogen van € 171.000**, ondanks dat ook nog een voorziening groot onderhoud van € 100.000 is gevormd;
- TdB wordt nu echter geconfronteerd met huuropzeggingen door Oisterwijkse verenigingen en stichtingen, waardoor bij ons leegstand en huurderiving aan de orde zijn. Dat kan gaan om **€ 285.000 huur per jaar**.
- Die huuropzeggingen houden direct verband met bezuinigingen die de gemeente Oisterwijk heeft doorgevoerd op subsidies aan die verenigingen en stichtingen. Door die bezuinigingen zijn die verenigingen en stichtingen niet langer in staat om ruimten bij ons te huren. Ofwel, wij lijden **gevolgschade door het handelen door de gemeente Oisterwijk**.

Probleemstelling: wie moet de financiële gevolgen van die huuropzeggingen dragen.

De gemeente Oisterwijk stelt nu aan de Gemeenteraad voor om de financiële gevolgen van de huuropzeggingen in belangrijke mate af te wentelen op TdB.

TdB is **principiële niet bereid en financieel ook niet in staat** om de verantwoordelijkheid voor het bezuinigingsbeleid van de gemeente Oisterwijk over te nemen. De gemeente Oisterwijk dient die vervolgschade, veroorzaakt door haar eigen bezuinigingsbeleid, zelf te dragen in plaats van af te wentelen op TdB.

Er wordt gesuggereerd dat de probleemstelling is: de financiële malaise van TdB, en dat bij ongewijzigd beleid de continuïteit van de bedrijfsvoering mogelijk al in 2014 in gevaar komt en dat daarvoor een oplossing moet worden bedacht.

Maar dat is niet de werkelijke probleemstelling, want de financiële positie van TdB is gezond. En op het beleid, dat heeft geleid tot die gezonde financiële positie valt niets aan te merken.

Het probleem is echter de financiële malaise die nu dreigt door het bezuinigingsbeleid van de gemeente Oisterwijk, doordat daardoor TdB substantiële huuropbrengsten gaat derven en doordat de continuïteit van de subsidie door de gemeente Oisterwijk aan TdB in gevaar komt. Als de financiële gevolgen daarvan worden afgewenteld op TdB, dan dreigt inderdaad op termijn een deconfiture. Maar niet omdat TdB verlies draait, omdat sprake zou zijn van een negatief eigen vermogen, of wat voor omstandigheid dan ook die zich in het verleden heeft voorgedaan of in het heden zich voordoet. **Het is enkel en alleen het beleid van de gemeente Oisterwijk die een bedreiging voor de continuïteit van TdB vormt.**

Ad 3. Slechte communicatie over het Raadsvoorstel

De gemeente Oisterwijk heeft – in tegenstelling tot wat staat vermeld op blz. 15 van het Raadsvoorstel onder punt 7 – de afgelopen maanden **geen enkel overleg** gepleegd met directie en bestuur van TdB over de onderwerpen in dit voorstel.

Het laatste overleg tussen de gemeente Oisterwijk en TdB vond plaats op woensdag 19 juni 2013. Noch over het rapport “Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra” opgesteld door Hospitality Consultants (noch over het conceptrapport d.d. 15 augustus 2013, noch over het definitieve rapport d.d. 06 september 2013), noch over het definitieve rapport “Onderzoek en aanbevelingen naar meer commerciële exploitatie Cultuurcentra Tiliander, Oisterwijk en Den Boogaard, Moergestel” d.d. 20 september 2013 heeft de gemeente Oisterwijk met directie en bestuur van TdB overleg gepleegd.

Daarnaast vindt TdB het slecht dat TdB **geen gelegenheid** heeft gekregen om invloed uit te oefenen op dit Raadsvoorstel. Er is geen concept aan ons ter becommentariëring voorgelegd. Was dat wel gebeurd, dan was in elk geval de informatieverstrekking in dit voorstel minder onzorgvuldig geweest dan nu het geval is.

Maar wat TdB nog erger vindt, is dat TdB dit voorstel **niet vóór publicatie onder embargo heeft ontvangen**. Daardoor waren medewerkers nog eerder op de hoogte van dit voorstel dan directie en bestuur van TdB. De inhoud van dit Raadsvoorstel heeft geleid tot **onrust** bij het personeel en vrijwilligers van TdB. Maar ook tot **demotivatie** bij het personeel en het management van TdB. Dat had voorkomen kunnen worden door simpelweg een paar dagen vóór publicatie het Raadsvoorstel onder embargo te verstrekken aan directie en bestuur van TdB. Zodat zij tijdig hun eigen personeel en vrijwilligers op het rapport hadden kunnen voorbereiden.

Deze wijze van communiceren is **zeer onzorgvuldig** en heeft onnodig en onterecht **imago schade** opgeleverd bij TdB en haar management.

Ook verenigingen en stichtingen die bij TdB hun onderdak hebben gevonden, hebben onthutst op het Raadsvoorstel gereageerd.

2. Opmerkingen bij het Raadsvoorstel d.d. 24 september 2013

Hieronder volgt een concrete reactie van TdB op de inhoud van het Raadsvoorstel. Daarbij is dezelfde indeling aangehouden als in het Raadsvoorstel zelf.

Onderdeel 1. Aanleiding

In het Raadsvoorstel wordt de **suggestie** gewekt dat de resultaten van TdB slecht zijn, dat er sprake is van een fors negatief eigen vermogen en dat het management van TdB disfunctioneert. Hieronder zet ik uiteen dat deze suggesties ten onrechte worden gewekt.

Wij hebben de gemeente Oisterwijk meerdere malen eerder uiteengezet dat **het geen beleid mag vormen op grond van fiscale cijfers, maar op grond van de achterliggende bedrijfseconomische cijfers**. De fiscale jaarrekeningen van TdB hebben enkel en alleen tot oogmerk het bepalen van de fiscale winst, om zo te kunnen bepalen hoeveel vennootschapsbelasting er verschuldigd is. Aan die fiscale jaarrekeningen mag geen enkele waarde worden toegekend als het gaat om strategische of operationele beslissingen: daarvoor zijn bedrijfseconomische cijfers nodig.

De fiscale jaarrekeningen over de jaren vanaf 2004 hebben ertoe geleid, dat TdB nog steeds geen enkele euro vennootschapsbelasting verschuldigd is geworden.

Dit, door een **ingenieuze vennootschapsstructuur** van holding en werkmaatschappij en een minstens zo **creatieve afschrijvings- en financieringsbeleid**.

Dit beleid is – op verzoek van de gemeente Oisterwijk – verwoord in een notitie d.d. 02 april 2013 genaamd “Beleid onderhoudskosten Tiliander – Den Boogaard”. In het kort komt dit beleid neer op de volgende twee speerpunten:

1. *inventarisbeleid*: het boekhoudkundig afschrijven op inventaris en installaties in zoveel jaren, als dat fiscaal minimaal is toegestaan;
2. *financieringsbeleid*: het financieren van de investeringen in machines en inventaris met vreemd vermogen met een aflossingsschema dat zoveel mogelijk correspondeert met de afschrijvingstermijnen.

Door dit beleid geven de jaarrekeningen – die zijn geschoeid op de fiscale leest – een beeld dat afwijkt van de bedrijfseconomische werkelijkheid. Voor een verdere uiteenzetting over dit punt verwijzen wij korthedshalve naar onze reactie d.d. 13 september 2013 op het definitieve rapport “Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra” opgesteld door Hospitality Consultants, d.d. 06 september 2013.

Het College meldt het verschil tussen de presentaties van de cijfers in de fiscaal georiënteerde jaarrekeningen enerzijds en de bedrijfseconomische werkelijkheid anderzijds ook in haar Raadsvoorstel, m.n. op blz. 5 van het voorstel. Alleen merkt de auteur van dit voorstel daarbij op “Wij zijn niet zonder meer overtuigd van deze redenering”.

Welnu, daarom waren wij graag **vooraf** in de gelegenheid gesteld om onze stellingen nader toe te lichten of nader te onderbouwen. Nu wij daartoe niet in de gelegenheid zijn gesteld, achten wij het noodzakelijk om alsnog **achteraf** de stellingen te onderbouwen dat bedrijfseconomisch sprake is van winst en bedrijfseconomisch sprake is van een positief eigen vermogen.

In dat kader hebben wij de **accountant** van TdB gevraagd om daar zijn visie over te geven. Hij heeft die weergegeven in een e-mail d.d. 02 oktober 2013 met een bijlage, bevattende de geconsolideerde balans ultimo 2012 van beide BV's “Exploitatie Tiliander-Den Boogaard B.V.” en “Dienstencentrum Tiliander-Den Boogaard B.V.” op bedrijfseconomische grondslagen.

Dat e-mail bericht (inclusief bijlage) hebben wij aan dit memo als bijlage toegevoegd. Wij verwijzen korthedshalve naar dat e-mail bericht, maar willen de belangrijke punten kort samenvatten:

1. over het boekjaar 2012 heeft TdB een netto groepsresultaat na belastingen gerealiseerd ter grootte van **€ 33.005 winst**. Het verschil ten opzichte van het fiscale verlies van € 24.730 wordt in belangrijke veroorzaakt door de bedrijfseconomisch lagere afschrijvingskosten;
2. op 31 december 2012 is sprake van een **positief eigen vermogen ter grootte van € 171.415**. Dat wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat de werkelijke waarde van met name de machines, installaties en inrichting aanzienlijk hoger is dan de fiscale boekwaarde ervan. Door de innovatieve vennootschapsstructuur en het creatieve inventarisbeleid over de jaren tot en met 2012 heeft TdB fiscaal een verlies heeft geleden van gecumuleerd € 370.391. Als de innovatieve vennootschapsstructuur van TdB niet zou zijn gecreëerd en het voornoemde creatieve inventarisbeleid niet zijn gevoerd, dan zou TdB een bedrag van niet minder dan **€ 29.899 aan vennootschapsbelasting verschuldigd zijn geweest**. Die belastingheffing is nu vermeden. Wij hebben niet de indruk dat de gemeente Oisterwijk bereid is om subsidie aan TdB te verstrekken om vervolgens daarover vennootschapsbelasting te moeten betalen.

Dat TdB een financieel uitermate gezond bedrijf is, illustreert de gemeente Oisterwijk zelf, waarschijnlijk onbewust, in het financiële staatje op blz. 4 van het Raadsvoorstel. Wij verwijzen dan met name naar de kolommen 5 (Resultaat excl. aanvullende subsidie) en 8 (mutatie resultaat excl. aanvullende subsidie).

Bij een correcte interpretatie van die kolommen blijkt dat TdB elk jaar vanaf 2007 in staat is gebleken om het bedrijfsresultaat met **€ 50.000 te verbeteren**. Het jaar 2008 vormt daarbij een uitzondering, veroorzaakt door de opening van Den Boogaard. In dat jaar zijn erg veel kosten, die verband houden met de inrichting en opening, ineens ten laste van het resultaat gebracht. Zie ook hier hoe Den Boogaard een enorme neerwaartse invloed heeft uitgeoefend op het totaal van TdB. Maar waarschijnlijk vanaf dit jaar (2013), of uiterlijk volgend jaar (2014) is TdB in staat gebleken om dit negatieve effect helemaal weg te poetsen.

Daarnaast is het **verloop van het vreemd vermogen** van TdB alleszeggend. De gemeente Oisterwijk is direct of indirect aansprakelijk voor de tekorten van TdB. Als TdB niet in staat zou zijn om aan haar verplichtingen jegens de bank te voldoen, dan staat de gemeente Oisterwijk borg jegens de bank voor die leningen en kan de bank de gemeente Oisterwijk uitwinnen.

Juist doordat de leningen versneld zijn afgelost, wat overigens een serieuze druk heeft uitgeoefend op de liquiditeitspositie van TdB, is het bedrag waarvoor de gemeente Oisterwijk borg staat, en dus ook verantwoordelijk voor is, **aanzienlijk gedaald**.

In het verleden is voor een bedrag van **€ 1.495.000** door TdB leningen aangegaan bij de Rabobank Hart van Brabant. Op die leningen staat ultimo 2012 nog een bedrag open van **€ 585.000**. Ofwel, er is sinds het bestaan van TdB **€ 910.000 afgelost**. Over de jaren 2004 tot en met 2012 is dat **gemiddeld meer dan € 100.000 per jaar**. **Het gevolg is dan ook concreet dat het bedrag waarvoor de gemeente Oisterwijk aansprakelijk is, in negen jaar tijd is teruggebracht van € 1.495.000 naar € 585.000**. Als een bedrijf bedrijfseconomisch zo slecht zou draaien als door de gemeente Oisterwijk wordt gesuggereerd, dan zouden die aflossingen onmogelijk zijn! Een bedrijf dat zoveel verlies lijdt als de gemeente Oisterwijk suggereert, zou op sterven na dood zijn en echt niet in staat zijn om ruim € 100.000 uit de cashflow per jaar af te lossen.

Ook hier verwijzend wij voor een nadere uiteenzetting over deze materie naar onze reactie d.d. 13 september 2013 op het definitieve rapport "Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra" opgesteld door Hospitality Consultants, d.d. 06 september 2013.

Dit resultaat is enkel en alleen **mogelijk gemaakt door de directie van TdB**. Niet door de gemeente Oisterwijk, niet door het bestuur van de Stg COM, maar door de directie van TdB. En de directie heeft dit mogelijk kunnen maken door alle energie te richten op de bedrijfsvoering van TdB. Dat daarbij de aandacht voor het afleggen van verantwoording aan de gemeente Oisterwijk wellicht wat minder is geweest, is daarbij van ondergeschikt belang.

Daardoor is er ook maar één conclusie mogelijk: TdB heeft het vertrouwen van de gemeente Oisterwijk door de verantwoordelijkheid te nemen voor de exploitatie van de twee cultuurcentra geenszins geschaad. Het tegenovergestelde is waar: TdB heeft zich meer dan verwacht mocht worden gekweten van haar taken.

Wij veronderstellen dat hiermee de twijfel bij het College over de redenering van TdB over haar financiële positie voor eens en voor altijd is weggenomen. **TdB is een gezond bedrijf is dat winst draait en een positief eigen vermogen kent**, bevestigd - wellicht ten overvloede - door de accountant van TdB. De accountant van TdB is voor de goede orde De Beer Accountants & Belastingadviseurs te Oisterwijk, een gerenommeerd accountantskantoor in Oisterwijk van wie verondersteld mag worden dat die over meer kennis, kunde, ervaring en vaardigheden op financieel terrein in het Midden- en Kleinbedrijf beschikt dan een gemeenteambtenaar.

Mochten wij na deze verhandeling nog één keer van de gemeente Oisterwijk horen:

1. dat TdB in het verleden op een enkel jaar na alleen maar verliezen heeft geleden;
2. dat TdB een negatief vermogen heeft;
3. dat vragen worden opgeroepen over de kwaliteit van de directie van TdB; of
4. dat de continuïteit van de bedrijfsvoering bij ongewijzigd beleid mogelijk al in 2014 in gevaar komt;

dan kan dat vanaf nu niet anders meer worden uitgelegd dan dat de gemeente Oisterwijk **bewust valse informatie verstrekt en daardoor de belangen van TdB en haar leiding ook bewust beschadigt**. Dan is er voor ons geen andere conclusie mogelijk dan dat de betreffende persoon zelf incompetent is, omdat hij kennelijk **niet over de vereiste competenties beschikt** om een juist oordeel te kunnen vellen over de financiële positie of kwaliteit van bedrijfsvoering binnen TdB.

Maar bovenstaande, nu meer dan voldoende beargumenteerde, stelling dat de actuele financiële positie van TdB gezond is, laat onverlet de gevaren die TdB ziet.

Het is juist TdB zelf die eind 2012 heeft gesignaleerd dat er **twee ernstige gevaren** voor het voortbestaan van TdB dreigden, en het is juist TdB zelf die dat **actief heeft gemeld** bij haar partner, de gemeente Oisterwijk, en het was juist TdB zelf die dat ook door middel van **voorlichtingsavonden** in het najaar van 2012 heeft toegelicht aan leden van de Oisterwijkse Gemeenteraad.

Die bedreigingen zijn tweeledig:

1. **derving van huurinkomsten** in de toekomst voor TdB doordat de gemeente Oisterwijk de financiële ruimte bij haar huurders via bezuinigingen wegsnijdt, waardoor die genoodzaakt worden om de huur van ruimten bij TdB op te zeggen;
2. **daling van de subsidiebedragen** van de gemeente Oisterwijk in de toekomst aan TdB.

Die twee destijds **latente** bedreigingen zijn nu, een jaar later, beide **manifest geworden**. Met name Factorium en de Bibliotheek hebben ruimten in TdB opgezegd en gaan in de nabije toekomst nog meer ruimten opzeggen. Daarbij gaat het – alleen al bij Factorium en de Bibliotheek – om een belang van ongeveer **€ 284.000 per jaar**. Als TdB geconfronteerd zou worden met die omzetsdaling, dan is een faillissement van TdB onafwendbaar.

Ten slotte willen wij nog één laatste opmerking plaatsen bij onderdeel 1 van het Raadsvoorstel, en geen onbelangrijke.

Het College citeert uit het coalitieakkoord “Samen meer met minder 2010-2014” terecht de volgende passage:

"Ten aanzien van de cultuurcentra Tiliander en Den Boogaard gaan wij ervan uit dat er conform de gemaakte afspraken met ingang van 2011 een sluitende exploitatie gerealiseerd wordt. Als dit niet lukt zal dat aanleiding zijn om de oorspronkelijke afspraken te herzien en andere keuzes te maken, zowel ten aanzien van het gebruik als de exploitatievorm."

Welnu, omdat er sprake is van een sluitende exploitatie – zoals hierboven door ons is aangetoond en is bevestigd door de accountant van TdB – is er **geen** aanleiding voor de gemeente Oisterwijk om de oorspronkelijke afspraken te herzien en andere keuzes te maken, zowel ten aanzien van het gebruik als ten aanzien van de exploitatievorm.

Als het Raadsvoorstel, zoals dat op 14 november 2013 geagendeerd staat, wordt aangenomen, dan merkt TdB dat aan als **een wanprestatie door de gemeente Oisterwijk** en zal het (zo nodig in rechte) afdwingen **dat de gemeente Oisterwijk haar afspraken nakomt**.

Onderdeel 2. Bestuurlijk kader / beoogt effect

Dit onderdeel wordt door ons becommentarieerd bij onderdeel 4 en volgende.

Maar hier willen wij alvast opmerken dat het niet zozeer gaat om “het duurzaam financieel gezond maken” van TdB, maar veeleer om “het duurzaam financieel gezond houden” van TdB en nog meer zou het moeten gaan om het voorkomen van “het duurzaam financieel ongezond maken” van TdB door de huurderving als neveneffect van het bezuinigingsbeleid van de gemeente Oisterwijk.

Onderdeel 3. Voorstel

Ook dit onderdeel wordt door ons becommentarieerd bij onderdeel 4 en volgende, maar wij kunnen nu alvast het volgende opmerken:

- *besluit 1:* als de gemeente het wenselijk acht om een positief eigen vermogen te presenteren, dan willen wij toezeggen dat wij - zo gewenst - vanaf het jaar 2013 voortaan naast een fiscale jaarrekening (ten behoeve van de aangiften vennootschapsbelasting) ook een bedrijfseconomische balans ten behoeve van de gemeente Oisterwijk zullen presenteren, waarin het eigen vermogen bij aanvang op 01 januari 2013 € 171.415 positief is. Daarmee hebben wij dan al met terugwerkende kracht aan de wens van het college voldaan, zodat dit voorstel voor een besluit kan worden ingetrokken;
- *besluit 2:* TdB wenst niet verantwoordelijk te worden gesteld voor de gevolgschade die ontstaat door bezuinigingen op subsidies aan Oisterwijkse culturele en sociale verenigingen en stichtingen die hun thuisbasis bij TdB hebben gevonden. TdB wenst volledig te worden gecompenseerd voor deze gevolgschade, die de gemeente Oisterwijk zelf veroorzaakt. Het spreekt daarbij voor zich dat wij bereid zijn – in samenwerking met de gemeente Oisterwijk – te zoeken naar alternatieve bronnen van inkomen. Daar willen wij graag actief in meedenken en actief aan meewerken. Maar het is voor ons niet bespreekbaar dat de gemeente Oisterwijk de gevolgen van haar bezuinigingen op cultureel gebied bij Oisterwijkse verenigingen en stichtingen verlegt naar TdB;
- *besluit 3:* TdB speelt geen rol bij verwerkingen in de jaarrekening van de gemeente Oisterwijk. Wij gaan echter niet akkoord met de aftopping van de gevolgschade op € 100.000. De huurderving over 2014 is immers niet voorzien op € 100.000, maar op € 149.000; dat zou een verkapte inperking van onze subsidie van € 49.000 impliceren, waar wij niet mee akkoord kunnen en hoeven gaan;
- *besluit 4:* zie onze reactie op besluit 2: ook voor de jaren vanaf 2015 willen wij en kunnen wij niet de gevolgschade dragen die wordt veroorzaakt door de gemeente Oisterwijk;
- *besluit 5:* graag plegen wij met de gemeente Oisterwijk vooroverleg op dit punt om te bezien wat reëel is;
- *besluit 6:* dit besluit is volstrekt onaanvaardbaar voor TdB. Directie en bestuur van TdB zijn aangesteld voor het runnen van twee cultuurcentra in Oisterwijk en niet voor de commerciële verhuur van vastgoed in de zin van exclusieve verhuur van ruimten aan marktpartijen, anders dan voor niet-exclusieve, maar tijdelijke verhuur aan marktpartijen en exclusieve verhuur aan verenigingen en stichtingen op cultureel en sociaal terrein; mocht de gemeente Oisterwijk dit besluit nemen, dan overwegen directie en bestuur van TdB om hun taken aan de gemeente Oisterwijk terug te geven. Dit is overigens een standpunt dat al eerder door directie en bestuur van TdB aan het College is medegedeeld, zoals (ook hier weer: verhuld en suggestief) staat te lezen in het raadsvoorstel.
- *besluit 7:* met de formalisering van dit besluit kunnen wij ons verenigen, maar dit besluit is echter al eerder materieel door het College genomen, zodat het geen nieuwe ontwikkeling is.

Het besluit geeft ons overigens wel meer mogelijkheden voor een meer commerciële exploitatie;

- *besluit 8*: ook dit betreft een formalisering van een besluit, dat eerder materieel al door het College is genomen. Ook dit besluit geeft ons overigens meer mogelijkheden voor een meer commerciële exploitatie;
- *besluit 9*: het nemen van dit besluit is onverantwoord voordat tevoren is onderzocht wat de financiële gevolgen hiervan zijn. Het besluit zou dan ook moeten worden geherformuleerd tot “Onderzoeken- in samenwerking met TdB - in hoeverre het omvormen van Den Boogaard van cultureel centrum tot wijkcentrum, dat hoofdzakelijk door vrijwilligers wordt beheerd, op termijn mogelijkheden biedt tot een financiële meerwaarde”;
- *besluit 10*: feitelijk is het nu al zo dat de meerderheid van de bestuurders van TdB is aangedragen door de gemeente Oisterwijk. Het is ook ondenkbaar dat TdB een lid van het bestuur benoemt dat geen draagvlak bij de gemeente Oisterwijk heeft. Het zou dan ook onze voorkeur hebben dat er één bestuurder mag worden benoemd door het bestuur van TdB, op voordracht van de gemeente Oisterwijk, met dezelfde bevoegdheden als de andere bestuursleden. Overeenkomstig de Cultural Governance Code mag dat geen ambtenaar van de gemeente zijn. Wat ons geruststelt, is dat de gemeente Oisterwijk kennelijk geen besluit wil nemen waarbij de gemeente Oisterwijk bestuurders van TdB kan schorsen of ontslaan. Het recht beperkt zich kennelijk tot het benoemen van een bestuurder. Naar wij veronderstellen beperkt het recht zich tot het benoemen (bij voorkeur: voordragen) van één bestuurder.

Onderdeel 4. Argumenten

Het voert te ver om op alle argumenten die de gemeente Oisterwijk voor de 10 besluiten te commentariëren. Wij beperken ons dan ook tot een aantal hoofdzaken.

Onderdeel 4.A. Resultaten uit het verleden

De gemeente Oisterwijk geeft in de tabel op blz. 4 een onvolledig beeld van de verstrekte subsidies. Vanaf het jaar 2012 verstrekt de gemeente Oisterwijk een aanvullende subsidie ter grootte van € 135.000, die verband houdt met de negatieve huuraanpassing van Factorium. Bij voetnoot 2 staat deze “budget neutrale” huuraanpassing weliswaar in verdeckte termen vermeld, maar wij achten het van belang om de omvang van dit bedrag te vermelden. De subsidie van de gemeente Oisterwijk over 2012 bedraagt dan ook niet ruim € 1.022.000.

Voor komend jaar zou de subsidie zelfs neerkomen op:

• reguliere subsidie (excl. indexatie)	€ 887.000
• huursuppletie Factorium	€ 135.000
• huursuppletie Factorium / Bibliotheek	€ 149.000
• totaal	<u>€ 1.171.000</u>

Dit cijfer geeft een realistischer beeld dan het beeld dat wordt geschapen in de tabel op blz. 4.

Over de financiële positie hebben we in onderdeel 1 al voldoende toelichting gegeven. We gaan dit niet (nogmaals) herhalen.

Met in achtneming van die beschouwing over de financiële positie van TdB is argument A “Vroegere en huidige tekorten in relatie tot het afschrijvings-, waarderings-, investerings- en financieringsbeleid van de cultuurcentra” naar onze mening voor eens en voor altijd voldoende weggenomen.

Ook de wens (of eis?) dat “de instelling” de positieve resultaten, die vanaf 2016 worden voorzien, gaat inzetten om het negatieve vermogen aan te zuiveren, is een wens/eis die geen enkele reali-

teitswaarde heeft. De gemeente Oisterwijk mag vertrouwen op de financiële kwaliteiten van directie en bestuur van TdB. Dan gebiedt goed ondernemerschap dat de liquiditeitspositie, de solvabiliteitspositie en de rentabiliteitspositie van TdB als financiële indicatoren van een onderneming worden gemaximaliseerd.

Als bij de gemeente Oisterwijk de gedachte vorm krijgt dat wij die drie indicatoren niet zouden bewaken, dan kunnen we de gemeente geruststellen. Dat vergt geen "gebod" door de gemeente Oisterwijk, maar is al ingegeven door ons ondernemersbloed.

Dat geldt ook voor eventuele herinvesteringen. Er vinden alleen herinvesteringen plaats indien en voor zover die investeringen voor de bedrijfsvoering noodzakelijk zijn. Ook daarvoor is geen "gebod" van de gemeente Oisterwijk nodig. Dit is inherent aan een zorgvuldig ondernemerschap. "Verbieden" van het plegen van herinvesteringen is niet mogelijk, omdat onder omstandigheden bepaalde herinvesteringen noodzakelijk zijn. Thans vindt er al continu onderhoud aan de inventaris plaats en vindt er al continu herinvestering van bedrijfsmiddelen plaats binnen de bestaande cash-flow.

De oplossing, die bij argument A onder aan pagina 5 wordt aangedragen, zien wij niet als oplossing. Een meerjarenplan is alleen maar een plan en geen garantie. Let wel, om misverstanden te voorkomen: wij hebben nog steeds hoog op ons prioriteitenlijstje staan: het opstellen van een meerjarenplan met onderliggend een meerjarenraming. Maar het redigeren van een plan is geen garantie voor de realisatie van de doelstellingen in dat plan.

Voor het opstellen van een meerjarenplan heeft de directie van TdB professionele ondersteuning. En daarvoor ontbreekt op dit moment de financiële ruimte, niet alleen binnen onze eigen begroting, maar ook binnen de bereidheid van de gemeente om in de kosten daarvan bij te dragen.

Onderdeel 4.B. Garanties voor de toekomst

TdB wil niet de verantwoordelijkheid en het risico dragen voor het aanpakken van de (dreigende) leegstand. De argumentatie is juist verwoord op blz. 7 van het Raadsvoorstel:

1. op de eerste plaats wordt de leegstand veroorzaakt door de bezuinigingen van de gemeente Oisterwijk op subsidies aan sociale en culturele instellingen die bij TdB ruimten huren. De leegstand is een vorm van gevolgschade, voortvloeiend uit dit beleid. Die schade dient de veroorzaker van die schade zélf te dragen, deze mag hij niet afwentelen op derden. Dat is een zuiver, principieel argument, waardoor TdB niet kan worden belast met de financiële gevolgen van de leegstand binnen TdB;
2. daarnaast ontbreekt het de directie en bestuur van TdB aan kennis, ervaring en mogelijkheden om op te treden als makelaar van commerciële ruimten. Met name de bestuursleden besteden als vrijwilligers heel veel tijd en energie aan de culturele centra ten behoeve van sociaal en cultureel Oisterwijk, alles ten behoeve van de Oisterwijkse gemeenschap, derhalve vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het is in strijd met de gedachte achter vrijwilligerswerk om een bestuur te belasten met commerciële taken, waarvoor zij niet zijn opgeleid, geen ervaring in hebben en wat zij niet ambiëren, los van de (herhaalde) opmerking dat die taak niet behoort tot hun opdracht.

Dat laat echter onverlet dat TdB bereid is om mee te zoeken naar oplossingen en bereid is om mee te denken in oplossingen.

Naar mening van TdB is er dan ook geen andere mogelijkheid dan dat de gemeente Oisterwijk zelf - zij is immers eigenaar van de gebouwen - de regie van de verhuur van commerciële ruimten voert, daar ook verantwoordelijk voor wordt en de risico's ervan draagt.

Verder constateert TdB dat het Raadsvoorstel in strijd met de aanbevelingen van het rapport “Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra” d.d. 06 september 2013, uitgebracht door Hospitality Consultants.

De aanbevelingen van Hospitality Consultants luiden (zie onderdeel 5.4) om **in overleg met de cultuurcentra** na te gaan in hoeverre:

- de vrijkomende ruimten beter dan voorheen kunnen worden verhuurd aan gegadigden die zich, al dan niet na interventie van gemeente of derden, aandienen;
- de bereidheid bestaat om de aanbevelingen uit het rapport Salfischberger op te volgen;
- de gemeente de vaste exploitatiebijdrage structureel kan verhogen;
- de onderhoudskosten structureel op het huidige niveau kunnen worden gehouden en er geen herinvesteringen hoeven te worden gedaan die met vreemd vermogen worden gefinancierd.

Pas als dit onvoldoende resultaat oplevert, kan een structurele aanpassing van het huidige exploitatie- en beheermodel worden overwogen.

Er heeft met TdB **geen enkel overleg** plaatsgevonden om de vier aangedragen oplossingen te onderzoeken. Dit, in tegenstelling tot wat in het Raadsvoorstel wordt gesuggereerd in onderdeel 7 op blz. 15 van het Raadsvoorstel. Wij citeren: *“Met zowel directie als bestuur van de cultuurcentra is in de afgelopen maanden veelvuldig overleg geweest over de onderwerpen in dit voorstel”*.

Na de zomervakantie heeft de gemeente Oisterwijk geen enkel overleg gepleegd met TdB. De uitspraak van het College, dat dit wel gebeurd zou zijn geweest, is apert in strijd met de waarheid. Zo heeft er geen overleg plaatsgevonden met de gemeente Oisterwijk n.a.v. het conceptrapport van Hospitality Consultants, heeft er geen overleg plaatsgevonden met de gemeente Oisterwijk n.a.v. het eindrapport van Hospitality Consultants en heeft er geen overleg plaatsgevonden met de gemeente Oisterwijk n.a.v. het eindrapport Harry Salfischberger. Voor de goede orde: er heeft ook geen overleg plaatsgevonden met de gemeente Oisterwijk over dit Raadsvoorstel.

TdB leefde in de verwachting dat het College, n.a.v. de rapportages door Hospitality Consultants en Harry Salfischberger, haar zou uitnodigen voor een gesprek over deze rapporten, conform de aanbevelingen in die rapporten. Maar in plaats daarvan heeft het College eigenzinnig, zonder enige vorm van vooroverleg met TdB, dit Raadsvoorstel geformuleerd.

Een eventuele vrees van de gemeente Oisterwijk dat vooroverleg over het Raadsvoorstel met ons het besluitvormingsproces zou vertragen is aantoonbaar ongegrond. TdB schakelt snel:

- het College heeft het conceptrapport “Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra” op 15 augustus 2013 aan ons ter beschikking gesteld voor becommentariëring en op 29 augustus 2013 (binnen de afgesproken termijn) lag er al een uitgebreide reactie bij de gemeente;
- het College heeft het definitieve rapport “Beheer- en exploitatiemodel cultuurcentra” op 06 september 2013 aan ons ter beschikking gesteld voor becommentariëring en op 13 september 2013 beschikte de gemeente al over onze reactie;
- het College heeft het rapport “Onderzoek en aanbevelingen naar meer commerciële exploitatie Cultuurcentra Tiliander, Oisterwijk en Den Boogaard, Moergestel” op 20 september 2013 aan ons ter beschikking gesteld voor becommentariëring en op 26 september 2013 lag er al een uitgebreide reactie bij de gemeente.

Het zou de gemeente Oisterwijk hebben gesierd als ze ons zou hebben geraadpleegd over het Raadsvoorstel. Dan zou in elk geval de informatieverstrekking erin niet onjuist en niet onvolledig zijn geweest, zoals nu wel het geval is en zou de raad niet 'op het verkeerde been' zijn gezet. De communicatie zou dan zorgvuldig zijn ingekleed, waardoor wij onze medewerkers en vrijwilligers tijdig hadden kunnen voorbereiden, waardoor onrust en demotivatie voorkomen had kunnen worden. Ook zou de probleemstelling zuiver geformuleerd zijn geweest. Maar niets van dat alles.

Kennelijk vond de gemeente Oisterwijk het juist om te handelen in strijd met de adviezen van Hospitality Consultants en kennelijk vond de gemeente Oisterwijk het niet nodig om ons te consulteren in dit proces, waardoor de gemeente Oisterwijk het risico kennelijk aanvaardbaar vond dat onjuiste en onvolledige informatie aan de Gemeenteraad verstrekt zou worden. Dát is pas onzorgvuldig !

Voor het overige laten wij de bevindingen van het College bij argument B uit doelmatigheidsoverwegingen even voor wat het is. We constateren alleen korthedshalve dat de aangedragen argumenten de voorgestelde besluiten niet dragen.

Onderdeel 4.C. Cultureel ondernemerschap

Dat de gemeente Oisterwijk grote waarde hecht aan cultureel ondernemerschap bij partners in het veld blijkt niet uit onderhavig besluitvormingsproces en uit de toonzetting en onzorgvuldigheden in dit Raadsvoorstel. Dit voorstel roept geen partnerschap op, maar veeleer tegenwerking.

Het zou juist goed zou zijn als de gemeente Oisterwijk met haar partners zou samenwerken. Dit, in de letterlijke zin van het woord "**samen werken**". Daarvoor is wel wederzijds vertrouwen nodig. Door de gang van zaken, als hiervoor beschreven, is dat vertrouwen er op dit moment van onze zijde beslist niet, terwijl ook de gemeente - zo lezen we in het raadsvoorstel - ook geen vertrouwen heeft in directie en bestuur van TdB.

Overigens staan ook in deze paragraaf onjuistheden vermeld. Harry Salfischberger heeft alleen een conceptrapport uitgebracht, houdende een quick scan. Dat rapport is echter nooit definitief gesteld. Een voorstel, zoals onderhavig Raadsvoorstel, baseren op een conceptrapport dat nooit definitief is gesteld, is taboe. Dat druist in tegen elke vorm van zorgvuldigheid die bij besluitvormingsprocessen in acht moet worden genomen.

Daarnaast geeft de gemeente Oisterwijk zelf aan dat de kwaliteit van de rapporten van Harry Salfischberger te wensen overlaat. In dat geval dient de gemeente die rapporten ter zijde te leggen en niet door middel van cherry picking elementen uit het concept overnemen die toevallig passen in de oplossingsrichting waar de gemeente Oisterwijk heen wil. Ofwel, de indruk bestaat dat de gemeente Oisterwijk haar eigen visie al veer eerder heeft ontwikkeld en nu - haar welkome - argumenten uit de concepten haalt om haar eigen besluit te beargumenteren. Dit, in plaats van het luisteren naar adviezen en vervolgens een besluit te nemen.

Verder willen we hier opmerken dat cultureel ondernemerschap niets van doen heeft met commerciële verhuur van ruimten, maar met het samen ten dienste staan van onze eigen culturele en sociale omgeving.

Voor het overige laten wij de bevindingen van het College ook bij argument C uit doelmatigheidsoverwegingen even voor wat het is. We constateren alleen weer korthedshalve dat de aangedragen argumenten de voorgestelde besluiten niet dragen.

Onderdeel 4.D. Sturing

Bij het lezen van deze paragraaf ontstaat bij TdB, zowel bij de directie als bij het bestuur, een bijzonder onaangenaam gevoel. De inhoud is onnodig en onterecht beschadigend voor zowel directie als bestuur.

Doordat het College van een onjuist feitencomplex uitgaat (verliezen uit het verleden, negatief eigen vermogen) bestaat kennelijk de behoefte om met stokken te slaan. Met name de passage dat

bij het College vragen worden opgeroepen over de kwaliteit van de directie van TdB, is volstrekt ongepast.

De kwaliteit van de directie van TdB staat niet ter discussie. Enkel en alleen maar kijkend naar het financiële succes van TdB zoals hierboven beschreven toont al de kwaliteiten van de directie aan. Daarbij refererend aan de rentabiliteit en solvabiliteit van de onderneming zoals hierboven is beschreven.

De vragen, die bij het College zijn ontstaan, worden eerder veroorzaakt door de incompetentie van de verantwoordelijk beleidsmedewerker om de wijze van bedrijfsvoering in een MKB-organisatie op een juiste wijze te kunnen beoordelen en zijn incompetentie om gepresenteerde cijfers correct te kunnen interpreteren. Als een beleidsmedewerker niet in staat is om gepresenteerde cijfers op een juiste wijze te interpreteren en te vertalen, ontstaat een fout beeld bij de gemeente Oisterwijk, waardoor elk besluitvormingsproces mank gaat.

Bij een MKB-onderneming, zoals TdB dat is, waarbij nog eerder sprake is van een klein bedrijf dan van een midden bedrijf, is aandacht en talent voor operationele bedrijfsvoering naar de mening van het bestuur van TdB, van een hogere orde dan het afleggen van verantwoording over de besteding van middelen. TdB overlegt elk jaar keurig begrotingen, keurig jaarrekeningen, er vindt intensief overleg plaats tussen de gemeente Oisterwijk en TdB, schrijft notities daar waar ze gevraagd worden, verleent medewerking aan onderzoeken, enzovoort.

Daarbij bagatelliseren directie en TdB de noodzaak van het afleggen van verantwoording aan de gemeente niet. TdB beschikt over substantieel gemeenschapsgeld en dient daarover verantwoording af te leggen. Maar dan wel binnen de kaders van het redelijke en als gelijkwaardige partners met het gezamenlijke streven om cultureel en sociaal Oisterwijk ten dienste te staan.

Dat, in plaats van aanscherpen van beleidsregels, praten over handhaving, onvoorwaardelijke commitment eisen, het moeten maken van een inhaalslag, enzovoort.

Wij zijn erg teleurgesteld in de toonzetting van de tekst onder argument D. De tekst is erg beschuldigend, beschadigend zelfs, in plaats van waardering uitsprekend (wat in de overlegvergaderingen met de gemeente wel is gedaan) en zoekend naar partnerschap.

Onderdeel 5. Risico's

TdB bestrijdt uitdrukkelijk dat sprake is van een groot risicoprofiel. De financiële positie van TdB is stabiel. Dat wordt slechts anders als de gemeente Oisterwijk de gevolgschade van haar bezuinigingsbeleid afwendt op TdB. Die schade kan TdB niet dragen.

Probleemcategorie A:

Sterker nog, de risico's zijn juist de afgelopen jaren aanzienlijk afgenomen. Het getuigt weer van gebrek aan inzicht dat het huidig risico € 318.000 zou bedragen, het zichtbare fiscaal negatieve eigen vermogen van TdB. Het actuele risico voor de gemeente Oisterwijk is ultimo 2012 € 585.000, maar was bij aanvang van het avontuur van TdB niet minder dan € 1.495.000. Daardoor is, dankzij de inspanningen van directie en bestuur van TdB, het financiële risico teruggebracht met niet minder dan € 910.000. Dat is de verdienste van TdB geweest. In plaats van waardering daarvoor uitspreken, wordt gesteld dat het een risico is dat het negatieve vermogen van € 318.000 niet aangezuiverd wordt. Dat bedrag is nu echter volstrekt niet het aanwezige risico. Dat de beleidsmedewerker dit niet begrijpt, is veelzeggend. Het is wederom een bewijs van zijn financiële incompetentie.

Probleemcategorie B:

De omvang van de huuropzeggingen is groter dan € 149.000. Het College verzuimt te vermelden dat de gemeente al een huurderiving van € 135.000 suppleert. Het risico van huuropzeggingen is dan ook geen € 149.000, maar welhaast het dubbele. Ook hier schetst de gemeente Oisterwijk weer een onjuist beeld, doordat dit risico substantieel te laag wordt ingeschat, en wordt de Raad verkeerd geïnformeerd.

Probleemcategorie C:

Het risico van cultureel ondernemerschap wordt niet groter of kleiner dan het risico van commerciële verhuur van ruimten. Dat laatste heeft niets van doen met cultureel ondernemerschap, maar met commercieel ondernemerschap. Met het financiële succes van TdB is de aanwezigheid van cultureel ondernemerschap bij TdB in het verleden voldoende aangetoond.

Probleemcategorie D:

Van incompetent informatievoorziening door TdB is geen sprake. Uiteindelijk zijn alle opgevraagde stukken door TdB aan de gemeente Oisterwijk aangeleverd. De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat aandacht voor de bedrijfsvoering bij TdB steeds een hogere prioriteit heeft gehad dan bureaucratische rapporten. Of die prioriteitsstelling moet leiden tot diskwalificaties en het ontzeggen van vertrouwen, als in het raadsvoorstel gedaan! vragen wij ons in alle ernst af.

Onderdeel 6. Financiën

Behoudens hetgeen hiervoor reeds is gezegd, heeft TdB hierbij geen opmerkingen. Dit is een interne zaak van de gemeente Oisterwijk.

Onderdeel 7. Communicatie / Burgerparticipatie

TdB was ronduit onthutst toen ze las dat er zowel met directie als met bestuur van de cultuurcentra de afgelopen maanden veelvuldig overleg zou zijn geweest over de onderwerpen in het Raadsvoorstel. Het laatste overleg met de gemeente Oisterwijk was 19 juni 2013, geruime tijd voordat Hospitality Consultants enig rapport had uitgebracht, ruim voordat Harry Salfischberger zijn eindrapport had uitgebracht, en ruim voordat dit Raadsvoorstel het daglicht had gezien.

Wij begrijpen werkelijk niet waarop deze **leugen van de gemeente Oisterwijk** is gebaseerd.

Wel zijn wij in de gelegenheid gesteld schriftelijk te reageren op de rapporten van Hospitality Consultants en van Harry Salfischberger. Maar wij vragen ons oprecht af wat er met deze reacties is gedaan. Wij herkennen onze reacties op de conceptadviesrapporten van Hospitality Consultants terug in haar definitieve rapport. Voor het rapport Salfischberger gaat dat maar ten deel op. In dit Raadsvoorstel echter herkennen wij in het geheel niets van onze reactie terug. Vooral het feit dat fouten in de beschrijving van het feitencomplex, waar we eerder op wezen, niet zijn hersteld, frustrert ons in grote mate.

Daarnaast is het fnuikend voor de betrokkenheid en motivatie van medewerkers en vrijwilligers van TdB als een Raadsvoorstel, waarin wordt gesproken - hoe onterecht ook - over dreigende discontinuïteit van de organisatie, wordt gepubliceerd vóórdat het management van de organisatie in de gelegenheid is gesteld om haar medewerkers en vrijwilligers hierop voor te bereiden.

Onderdeel 8. Referendabel

Geen opmerkingen.

Onderdeel 9. Eindvoorstel

Geen opmerkingen.

Onderdeel 10. Bijlagen

Geen opmerkingen.

Oisterwijk, 03 oktober 2013

Emile Nagel
Jos van Luyck
Peter Vrijhoeven
Eric van Uunen

Bijlage: e-mail met cijfermatige bijlage accountant d.d. 02-10-2013.